

Erika Ašič, Društvo katoliških pedagogov Slovenije
Dragica Motik, Ljubljana

Drug od drugega se učimo – tudi vzgoje za domoljubje

E-zbornik: *Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*

Learning from Each Other: Education for Patriotism

E-proceedings: Preserving Cultural Heritage Today for a Brighter Tomorrow

IZVLEČEK: Vzgoja za ljubezen do domovine ter vzgoja za demokracijo, za aktivno in odgovorno državljanstvo je del vzgoje celostne osebnosti, k čemur je poklican vsak vzgojitelj in učitelj. Društvo katoliških pedagogov Slovenije (DKPS) je 19. 11. 2022 na Osnovni šoli heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu pripravilo že 4. mednarodno konferenco Vzgoja za ljubezen do domovine in države. Tokratni naslov je bil Živeti s kulturno dediščino danes za jutri. Tudi tokrat je pripravljen e-zbornik z vsemi prispevki, da bi sporočilno in vsebinsko bogati prispevki ostali zbrani na enem mestu in dostopni širšemu krogu ljudi. Ob konferenci je potekal tudi natečaj Košara – izdelek slovenskega pletarstva.

V prispevku je predstavljen vsebinski in izvedbeni del konference z nekaterimi poudarki ter vsebine prejšnjih konferenc in e-zbornikov. Opisan je natečaj Košara – izdelek slovenskega pletarstva, ki je namenjen osnovnošolskim otrokom. Skozi prispevek se izrisujejo glavni nameni in cilji tega dela, ki so: ozavestiti pomen, krepiti poznavanje in ohranjanje kulturne dediščine za obstoj naroda ter za vzgojo za odgovorno in aktivno državljanstvo; spodbuditi in opolnomočiti učitelje, da ozaveščajo ter spodbujajo ohranjanje kulturne dediščine in s tem povezanih vrednot; nakazati možnost za medpredmetno sodelovanje in poučevanje. Bralci so vabljeni k sodelovanju na konferenci in natečaju 2023.

Ključne besede: domoljubje, mednarodna konferenca, medpredmetno povezovanje, Slovenci po svetu in v domovini

Abstract: Education for the love of our homeland, for democracy, and active and responsible citizenship is part of the education of the whole person, which is the vocation of every educator and teacher. The Association of Catholic Educators of Slovenia held the 4th International Conference entitled 'Education for Love of Homeland and Country' on November 19, 2022, at the OŠ Heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu Primary School, on the theme of Living with Cultural Heritage Today for Tomorrow. An e-collection of all the contributions was prepared again to keep the richness of the messages and content in one place and to make them accessible to a vaster audience. The Slovenian Wicker Basket Contest took place concurrently.

The article presents the content and implementation of the conference and the highlights of prior (e-) conferences. It then describes the Slovenian Wicker Basket Contest for primary school children. The main goals and objectives of these efforts are outlined, namely, acknowledging the importance of cultural heritage for the existence of a nation and the education of responsible and active citizenship; encouraging and empowering teachers to raise awareness and promote the preservation of cultural heritage and related values; and indicating the possibility of cross-curricular cooperation and teaching. Readers are invited to attend the 2023 conference and competition.

Keywords: patriotism, international conference, cross-curricular integration, Slovenians around the world and in homeland

Mednarodne konference Vzgoja za ljubezen do domovine in države

Pripravili smo že štiri mednarodne konference. Želimo ozaveščati o pomenu domoljubja, o pomenu znanja za razvoj kritičnega mišljenja in demokracije ter o bogati slovenski materialni, družbeni in duhovni kulturni dediščini (jezik, literatura, običaji, narava, arhitektura, umetnost, hrana, izdelki ...). To se ujema s smernicami UNESCA, ki med ključne vrednote postavlja nacionalno enotnost in globalno solidarnost – ljubezen do države, demokracijo, soodvisnost, aktivno in odgovorno državljanstvo (UNESCO, 2002). Tudi Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju usmerja k vzgoji za demokratične vrednote in aktivno državljanstvo (Krek in Metljak, 2011, str. 13; 17–21; 42–45). Ravno tako Učni načrt za spoznavanje okolja (Kolar idr., 2011) v prvi triadi ter Učni načrt za družbo (Budnar idr., 2011) za 4. in 5. razred v splošnih ciljih navajata pomen spoznavanja ter pridobivanja stališč in vrednot na področju državljanske in domovinske vzgoje ter vzgoje za demokracijo. Toda človek je celostna osebnost – telesna, duševna, duhovna (Frankl, 1994), potrebna je celostna

VZGOJA
za ljubezen
do domovine
in države

vzgoja. V zgoraj omenjenih dokumentih, predvsem slovenskih, ne zasledimo domoljubja; čustvenega vidika, ljubezni do domovine. Poznavanje, védenje je dober temelj, ni pa dovolj. Čustveno področje pa se ne prenaša z informacijami, temveč preko čustev, preko navdušenosti, srčnosti, ljubečega odnosa.

S konferencami na temo domoljubja želimo učiteljem in vzgojiteljem dati priložnost, da si izmenjajo izkušnje ter dobijo potrditev, da pri vzgoji za domoljubje niso sami. Želimo vzpostaviti stik in povezavo med Slovenci v matici, zamejstvu in izseljenstvu. Verjamemo, da se lahko eden od drugega veliko naučimo, da smo si lahko v podporo ter da samo skupaj – Slovenci v Sloveniji, Slovenci v zamejstvu in Slovenci po svetu – tvorimo celostno ‚slovensko telo‘ – povežemo znanje in srce.

Vsako leto na konferenci izpostavimo drugo temo, tudi način izvedbe je bil do sedaj različen (v živo, spletno). V letu 2022 smo pripravili hibridno konferenco. Tako smo omogočili udeležbo tudi bolj oddaljenim (npr. Argentina, Nemčija).

Osrednja tema 4. konference je bila kulturna dediščina – kaj to je, kaj pomeni bogastvo slovenske materialne, družbene in duhovne kulturne dediščine za narod in državo, kako skrbimo (ali ne) za ohranjanje kulturne dediščine, zakaj in kako naj o njej poučujemo otroke in mlade ipd. V plenarnem delu so nam o tem spregovorili etnolog dr. Janez Bogataj, publicistka iz zamejstva Erika Jazbar, Sonja Kogej Rus iz Slovenskega etnografskega muzeja ter arhitekt Janko Rožič. Po plenarnem delu so potekale štiri vzporedne strokovne skupine – ena v živo, ena hibridna ter dve spletni. Posnetke vseh plenarnih predavanj ter nekaterih prispevkov iz skupin najdete na portalu Youtube.

Vse naše dosedanje mednarodne konference so vključevale tudi glasbo in petje. Letos je poleg učenk in učencev šole gostiteljice v Starem trgu pri Ložu glasbene točke prispevala slovensko-nemška družina Hormuth.

E-zborniki: zakladnice ljubezni, znanja ter idej

Na vseh do sedaj izvedenih konferencah smo bili priča odličnim prispevkom iz teorije in prakse ter osebnim pričevanjem. Škoda bi bilo, da bi se vse to izgubilo – zato smo prispevke vseh konferenc zbrali v e-zbornikih, ki so prosto dostopni preko spodnjih povezav in preko Cobissa. E-zborniki so naslovljeni kot je bila konferenca tistega leta, urednica vseh je Erika Ašič:

- 2019: *Vzgoja za ljubezen do domovine in države*, 481 strani, 55 prispevkov, dostopno na: https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/MK_2019_zbornik.pdf
- 2020: *Imamo svojo državo Slovenijo*, 320 strani, 33 prispevkov, dostopno na: https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/Zbornik_MK_2020.pdf
- 2021: *Odgovorno ohranjajmo slovensko identiteto*, 627 strani, 82 prispevkov, dostopno na: https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/Zbornik_MK_2021.pdf
- 2022: *Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*, 474 strani, 47 prispevkov, dostopno na: https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/Zbornik_MK_2022.pdf

Skupaj smo v štirih letih objavili 217 strokovnih prispevkov na 1902 straneh. To so prispevki, iz katerih veje ljubezen do Slovenije, do njenega jezika in kulture, do njene narave, pogled v zgodovino, v običaje, družinsko in družbeno življenje. Tu je zbrana množica primerov, kako na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja v obdobju do odraslosti (predšolska, osnovnošolska ter srednješolska stopnja) pri vseh učnih predmetih otroke in mlade vzgajati za ljubezen do domovine, za aktivno državljanstvo. Poseben čar pa dodajo prispevki iz tujine – tako strokovni kot osebna pričevanja.

E-zbornik Živeti s kulturno dediščino danes za jutri (2022)

E-zbornik 2022 je poleg uvodnega dela razdeljen na tri poglavja – področja, ki so potrebna, da prenašamo kulturno dediščino na poznejše rodove; to je znanje, ljubezen in konkretno delo, izkušnja. Zbornik s snovjo in notranjo zgradbo spregovori o sobivanju in opozarja na pomen dialoga, sodelovanja in dopolnjevanja. Zbornik je jasno, pregledno in estetsko urejen, njegova posebnost so priloge, ki imajo poleg lične tudi uporabno in dokumentarno vrednost.

Znanje

V prvem poglavju **Dobri temelji – znanje** so objavljeni prispevki, ki prinašajo znanje, poznavanje, širok pogled.

Tu najdemo opredelitev vloge pedagoga pri ohranjanju naroda in njegove dediščine (dr. Andrej Fink), prispevek o slovenski dediščini in naši mlačnosti do nje (ddr. Verena Perko), prispevek o povedkah kot izhodišču za domoznansko vzgojo (akad. Marija Stanonik) ter prispevka o pogledu v učbenike ter učne načrte za zgodovino na slovenskem področju (Rok Kastelic in Anton Arko).

Pomembno je poznati svoje okolje, zgodovino, kulturo, običaje, jezik, prednike. Šele potem imamo lahko do tega odnos, to spoštujemo. Kako naj bi mlad človek znal s svojim vrstnikom živeti v medsebojnem spoštovanju in upoštevanju razlik v kulturi, jeziku, veri, vrednotnem sistemu, če prvin svojega kulturnega izročila ne pozna, če ne ve, od kod prihaja, kje so njegove kulturološke korenine, kako so živeli njegovi predniki, zakaj so si prizadevali in na kakšni osnovi so gradili vrednotni sistem, iz katerega raste slovenstvo?

Ko imamo znanje, védenje, lahko oblikujemo kritično mišljenje – smo zmožni preceniti, kaj je dobro in kaj ne. Kot nas opominja uvodnik v zbornik: »Ni vse, kar je podedovano, samo po sebi dobro. ‚Podedujemo‘ lahko tudi predmete in orodja, ki delajo škodo; podedujemo lahko slabe navade, podedujemo lahko uničevalen odnos do sebe, drugih in okolja. Toda kot odrasli, ki naj bi bili sposobni samostojnega in kritičnega razmišljanja, se lahko vprašamo: Kaj od tega, kar nosimo v sebi in s seboj, kar imamo ob sebi in s čimer delamo, je dobro? Kaj je tisto, kar ohranja življenje in naravo, kar je v dobro celotnega človeškega bitja? Kaj je tisto, kar bo tudi naslednjim rodovom lajšalo življenje oziroma jim bo sploh omogočalo življenje?« (Ašič, 2022, str. 3)

Gotovo se bo ob branju teh prispevkov porodila marsikatera misel, morda se zgodi ‚aha‘ efekt in učitelj dobi idejo za svoje delo. Predvsem pa dobi sporočilo, da ni vseeno, kaj in kako poučuje ter da je njegova naloga in vloga pri vzgoji za demokracijo in aktivno državljanstvo pomembna.

Ljubezen

Drugo poglavje je naslovljeno **Daleč od domovine – iz ljubezni do nje**. Iz prispevkov vejejo občutja, ki so prepletena z znanjem, ljubeznijo, zavednostjo in pripadnostjo. Tu so zbrana pričevanja o ljubezni do družine, roda, domovine, slovenstva, slovenskega jezika, umetnosti, slovenske ljudske in umetne pesmi, raznoterih prvin kulturne dediščine in naravnih danosti okolja rodne domovine. Tu so zgoščeni prispevki Slovencev in njihovih potomcev, ki so živeli in še danes živijo v tujini.

Na naših konferencah učitelji iz matične, zamejske in izseljene Slovenije sodelujejo v dialogu in razkrivajo mnoge zamolčane in izpuščene vsebine. Poleg primerov

iz pedagoške prakse je to zelo pomembna dodana vrednost in vsebinska obogatitev programa/zbornika s pričevanji slovenskih ljudi iz Argentine, katerih starši so morali po 2. svetovni vojni zaradi ogroženosti lastnega življenja zapustiti domovino. Svoje otroke in vnuke so na tujih tleh vzgajali v ljubezni do domovine Slovenije in jim daleč od domovine posredovali bogato zakladnico kulturne dediščine. Tako so njihovi potomci ohranjali stik s koreninami slovenstva, ohranjali so jezik in prvine kulturnega izročila ter to predajali naprej kot dediščino. Vse svoje fizične, umske in čustvene moči so vlagali v slovensko skupnost in v svoje družine. Svoj rod so povezovali z domovino Slovenijo. Ob tem pa so se vključevali v življenje v tujini, se naučili novega jezika in navad. To je pričevanje spoštovanja obeh domovin – rodne in nove domovine. Na konferenci novembra 2022 so Slovenci iz tujine (Argentina, Nemčija) sodelovali s svojimi pričevanji, njihovi referati in predstavitve v skupinah so tudi tukajšnjim učiteljem vlivali pogum v želji, da bi poskušali posnemati rojake iz izseljene Slovenije.

Pričevalke oz. nosilke referatov iz Argentine so soproge in hčere uspešnih Slovencev z različnih področij. Njihovi možje in očetje so bili znanstveniki, pisatelji, režiserji, igralci, scenaristi, slikarji, kiparji, gospodarstveniki. V prispevkih so predstavile pomembne poudarke iz njihovih življenj ter vpliv vsakega posameznika na slovensko okolje v Buenos Airesu in na lastno potomstvo. Avtorice so poročale tudi o lastnem zavedanju dela svojih prednikov, saj so jih ti vzgajali v pripadnosti slovenskemu narodu, da bi znale in zmogle ohranjati pokončno držo v življenju in trdne vrednote, ki naj bi jim sledile v prihodnosti. Pričevanje žena, hčera ali vnukinj znanih Slovencev izpod Južnega križa in življenjske zgodbe ter njihove usode so se zelo dotaknile pedagoških delavcev, udeležencev konference iz Slovenije.

Spoznali smo tudi nevsakdanji dosežek dveh petnajstletnih deklet slovenskih korenin, rojenih v Nemčiji. Dekleti sta napisali prvi mladinski slovensko-nemški roman *Bližina daljine* (Nähe der Ferne), v katerem glavna lika hrepenita po državi porekla, Sloveniji. Kot sta povedali, je to rezultat družinske vzgoje in dopolnilnega pouka slovenščine v tujini.

Drugi primer je predstavila slovensko-nemška družina. Primer vzgoje za domoljubje je izrazila s pesmimi z domoljubno vsebino ob glasbeni spremljavi očeta oz. moža, glasbenika. Čeprav so nemško-slovenska družina, vsi govorijo slovensko.

Nekateri učitelji iz Slovenije so v skupinah sporočali, da o tem, kar so slišali od rojakov iz Argentine, niso vedeli nič, tudi v času svojega izobraževanja niso o tem ničesar slišali. Izrazili so željo, da bi svojim učencem in dijakom posredovali kaj več o Slovencih po svetu. Želijo

si, da bi takšne realne in celovite zgodbe pripeljali v svoje razrede, da bi se dotaknile tudi njihovih učencev. Posnetke s konference lahko sedaj uporabijo kot učno sredstvo pri pouku. Vsi prispevki iz tega poglavja so v celoti posneti ter prosto dostopni, tako kot so prosto dostopni prispevki, objavljeni v zborniku. Gotovo ima veliko vrednost, če med učno uro slovenščine učitelj zavrti posnetek Slovenke iz Argentine, ki govori brezhibno slovenščino, čeprav je rojena v Argentini. Ali pa pri učni uri družbe, narave – ter se po ogledu posnetka primerno pogovori z učenci, jih povpraša, kaj so videli, slišali, kaj se jim je vtisnilo v spomin ter se o tem z njimi pogovori. Morda otroke vpraša, kaj pomeni preseliti se v tujo deželo – kjer je tuj jezik, narava, navade, tuji ljudje. Učenci bodo ob poslušanju resničnih zgodb postopoma dobivali realne predstave o celoviti stvarnosti teh ljudi – zakaj živijo v Argentini, kako delujejo njihove skupnosti, kako oz. zakaj so ohranili jezik in kulturo. Učili se bodo poslušati in tudi slišati drugega, postavljati vprašanja, izraziti svoje pomisleke, mnenje in seveda misliti s svojo glavo. Otrokom tako poleg védenja učitelj krepi tudi čut za druge, empatijo. To je korak k celostni vzgoji, obenem pa je lahko tudi izhodišče za obravnavanje morebitne situacije v razredu – morda je med sošolci kdo, ki se je iz tujine priselil v Slovenijo ali se počuti kot tujec v razredu zaradi kakšnega drugega razloga (bolezen, telesne ali vedenjske značilnosti, socialno stanje družine ipd.).

Izkušnja

Tretje poglavje – **Ustvarjalnost učiteljev** – je najbolj obširen del Zbornika. Tu so objavljeni prispevki iz prakse slovenskih učiteljev, ki si vsak na svojem področju prizadevajo, da bi otrokom privzgojili ljubezen do Slovenije ter do slovenske kulturne dediščine. In teh je veliko, poučujejo pa različne predmete. V tem delu lahko tudi učitelji razrednega pouka najdejo veliko kakovostnih predlogov za svoje delo ter utemeljitev, zakaj je treba ohranjati narodov spomin. Poglavje se deli na štiri dele:

- **Slovenija, samostojna država:** Od leta 1991 je Slovenija samostojna država. Med prispevki najdemo primer, kako lahko šola kot celota s sodelovanjem vseh otrok primerno obeleži tako obletnico (Trideset daril za trideseti rojstni dan). Veliko navedenih dejavnosti je primernih tudi za delo na razredni stopnji. Zanimiv je primer spoznavanja slovenskih praznikov preko stripov ter o razvoju in prepoznavnosti nacionalnih barv v slovenskem športu.
- **Po Sloveniji:** V tem poglavju smo zbrali deset primerov o tem, kako lahko učencem približamo slovenske lepote ter naravne značilnosti, pa tudi stavbe, naselja ter njihove značilnosti, kar je

nemalokrat spregledano (npr. Pohorske steklarne, Kraške gmajne, kulturna dediščina v Stražišču, kulturni zakladi v Selški dolini, ljudsko izročilo ob Cerkljiškem jezeru, možnosti spoznavanja Slovenije pri pouku angleškega jezika ipd.). Priložnosti za to so – kot nam govorijo ti primeri – pri različnih učnih predmetih ter na ekskurzijah in dnevnih dejavnosti. Taki projekt so medpredmetni, učencem omogočajo širok pogled, širše in povezano znanje, kar je pot v prihodnost.

- **Iz preteklosti za prihodnost:** To poglavje nam prinaša pot iz preteklosti v prihodnost; avtorji pokažejo, da je marsikatera dejavnost, ki je bila v preteklosti cenjena, pomembna in potrebna tudi za prihodnost. Tu je npr. čebelarstvo, sušilnica sadja, slovenski ornament, vezenje, kultura branja ipd. Izrednega pomena je, ko učitelj prepozna vrednost neke dejavnosti, jo približa učencem ter poišče načine, kako jo koristno uporabiti v sedanjosti in za prihodnost. Učenci to začitijo in se v dejavnosti vživijo, saj ne gre le za znanje, ampak za dušo, za srce, za vrednote.
- **Ohranjajmo spomin:** V zadnjem delu poglavja o ustvarjalnosti učiteljev lahko spoznamo vrsto običajev in načinov ohranjanja kulturne dediščine ter spomina; v tem pa se ne ohranja le način izvedbe določene dejavnosti, ampak tudi vrednote, sporočilo, vzdušje, poznavanje načina dela, načina življenja, pesmi, jezika, odnosov med ljudmi, do narave in do presežnega, do dela. Veliko sporočil je možno prenesti otrokom in mladim, ki jim bodo zagotovo v življenju koristila. Avtorji nam v tem poglavju predstavijo različne primere, npr. folklorni muzikal, primerjavo neke stavbe iz preteklosti z današnjo, običaje (npr. jurjevo, florjanovo in jajčarija), velikonočni prazniki, pranje v potoku, kozolci ipd. Vsem dejavnostim je skupno, da so bili učenci zainteresirani; če je učitelj 'goreč', to prenese tudi na učence.

Odprimo vrata

Veseli nas, da smo zbrali veliko gradiva in omogočili, da je publikacija brezplačno dostopna na spletu ter prek naše spletne strani in Cobissa dosegljiva večini bralcev po svetu. Iz vseh štirih e-zbornikov boste lahko dobili vpogled v množico zanimivih primerov uspešne prakse iz pouka različnih predmetnih področij. Vsak učni predmet na vsaki stopnji šolanja ponuja možnost, da bi vzgojitelji in učitelji mlade opogumljali k spoznavanju svojega naroda, države, kulture ter jih tako pripravljali, da vzljubijo sebe, svoje bližnje in svoje okolje. Tako mladim krepimo tudi samospoštovanje. Če bomo v tem uspevali, bomo pomagali odraščajočim, da se bodo z

enakim spoštovanjem obračali tudi na svoje sošolce, vrstnike, ki morda pripadajo nekemu drugemu narodu, kulturi ali jeziku.

Zapis v učnih načrtih je eno, oživljanje usmeritev v praksi pa je nekaj povsem drugega. Učitelji potrebujejo možnost in priložnost, da lahko pokažejo, kaj sami počnejo ter da lahko vidijo in slišijo, kako drugi ravnaajo ob podobnih izzivih. Taka strokovna druženja pedagoških delavcev – kot je npr. naša mednarodna konferenca – so prave valilnice novih metodično-didaktičnih in strokovnih idej. To potrjujejo izjave udeležencev, kot npr.: »Bila sem deležna obilo bogatih dobrih praks pedagogov, ki so predstavili svoje delo in me navdušili za delo v prihodnje.« in še: »Tematika mi je odprla toliko novih pogledov in možnosti predajanja vrednot. Tako bogastvo privoščim vsem, zato bi priporočila udeležbo tudi drugim.«

Vredno je ohranjati dialog med učitelji iz matice in tujine

Zadnji dve leti smo ustvarili dialog med matično, zamejsko in izseljensko Slovenijo. To je pomembno, saj organizem zares polno živi šele kot celota. Tako je tudi z narodom. Pomembno je, da se začitimo med seboj, da smo povezani in med seboj sodelujemo – kot različni organi istega telesa.

Začeti dialog je treba primerno nadaljevati. V Sloveniji poznamo veliko realnih, celovitih zgodb, ki so zbrane v našem spominu in zapisane v e-zborniku – tako iz Slovenije kot iz tujine. Posnetki predstavitev so javno objavljeni in prosto dostopni. Morda jih bo kakšen učitelj uporabil pri pouku. Zgodba, pričevanje, izkušnja, doživetje imajo posebno moč. Kot je menil že Svetina, bi učenci morali biti deležni kakovostnega moralnega pouka s temeljnimi etičnimi vrednotami ter pojmi slovenske, evropske in svetovne kulture. Pouk naj bi bil prilagojen starosti otrok, vključeval pa zglede s pravljicami in zgodbami, basnimi za mlajše ter za starejše življenjepise izjemnih ljudi (vzornikov), filme in poezijo. (Svetina, 1990, str. 58–59) Vse to naš e-zbornik ponuja.

Sodobna digitalna tehnologija omogoča, da učilnice razširimo preko zidov in v razrede na daljavo povabimo goste z različnih koncev sveta. Lahko se medsebojno 'obiskujemo' v obe smeri. Le željo in pogum je treba imeti. Tudi v DKPS smo pogumno zakorakali na to pot in učinki so navdihujoči.

Natečaj Košara – izdelek slovenskega pletarstva: dodatek v zborniku, obogatitev mednarodnih konferenc

Slovensko rokodelstvo je imelo pomembno vlogo pri ohranjanju slovenske razpoznavnosti in istovetnosti. Z natečajem *Košara – izdelek slovenskega pletarstva* smo želeli obuditi spomin na izdelke, ki so jih naši predniki izdelovali zato, ker so jih potrebovali pri vsakdanjem gospodarskem prizadevanju in za praznične potrebe. Želeli smo, da otroci ustvarjajo iz naravnih materialov, da so izdelki trajnostni, da po uporabi ne onesnažujejo okolja ter da so uporabni.

Za začetek smo pripravili izobraževanje za mentorje, ki sta ga vodila dr. Janez Bogataj, etnolog, ter Iztok Urbanija, pletar. Učence smo usmerili, da možnosti za izdelavo pletarskih izdelkov poiščejo v svojem okolju. S tem so lahko spoznali dediščino ustvarjalnosti in rokodelstva, šege in navade ter naravne danosti lastnega kraja. Spodbujali smo povezovanje treh generacij (otroci, mentorji, starejši).

Nagradni natečaj je bil razpisan oktobra 2021, zaključen pa 20. 6. 2022. Izdelke je ocenjevala tričlanska komisija: dr. Janez Bogataj, etnolog; Iztok Urbanija, pletar ter Tanja Pogorevc Novak, prof. likovne umetnosti. Avtorji treh najbolj ocenjenih izdelkov so bili: 1. mesto: Ana Bradeško, OŠ Rovte; 2. mesto: Tjan Fridrih, Vid Iršič, Jošt Klančnik in Aljoša Sabo, OŠ Ob Dravinji; ter 3. mesto: Žan Treven, OŠ Rovte.

V četrtek, 27. oktobra 2022, smo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani odprli razstavo na natečaju sodelujočih izdelkov in nagrajencem podelili nagrade. Razstavo smo ponovili na prizorišču 4. mednarodne konference na Osnovni šoli heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu.

Enak natečaj smo razpisali tudi v šolskem letu 2022/2023, pod enakimi pogoji. To je dobra priložnost za razvijanje samozavesti in samospoštovanja otrok – ne glede na učno uspešnost.

Napovedujemo in vabimo: 5. mednarodna konferenca

Počasi se širi glas o možnosti za srečanje pedagoških delavcev, ki jim je mar za domovino, narod, državo, ki bi radi poglobili svoje znanje o domoznanstvu, ki bi radi bili bolj uspešni v prenosu teh vrednot na mlade, ki bi radi prišli tudi v stik s Slovenci po svetu in z učitelji, predstavniki drugih narodov. Učitelji si radi izmenjajo izkušnje in dobijo navdih za nadaljevanje svojega

vzgojno-izobraževalnega dela. Nekateri se konference udeležujejo vsako leto, ker tu predstavijo svoje delo in pridobivajo nove ideje zanj.

Z veseljem pripravljamo 5. mednarodno konferenco, ki bo 18. novembra 2023. Naslov bo *Jezik kot temelj narodne identitete*. Vabimo vas, da se konference udeležite – s svojimi prispevki ali pa kot slušatelji. Več informacij najdete na naši spletni strani (<https://www.dkps.si/>).

Velika je vloga slovenskih učiteljev in vzgojiteljev, njihove ustvarjalnosti, zavednosti, truda, srčnosti. To čutijo učenci, to se začuti ob branju prispevkov. Iskreno se veselimo vseh že objavljenih prispevkov in verjamemo, da je takih srčnih učiteljev v Sloveniji še mnogo.

Viri

Ašič, E. (2022). Približevanje pletarstva osnovnošolcem. *Vzgoja*, 24(96), 27–28.

Ašič, E. (ur.) (2022). Živeti s kulturno dediščino danes za jutri. Zbornik 4. mednarodne konferenc Vzgoja za ljubezen do domovine in države (19. 11. 2022). Društvo katoliških pedagogov Slovenije. https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/Zbornik_MK_2022.pdf

Frankl, V. E. (1994). *Volja do smisla*. Mohorjeva družba.

Kregar, H. (2022). Živeti s kulturno dediščino danes za jutri. *Vzgoja*, 24(96), 25–26.

Krek, J. in Metljak, M. (ur.) (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Zavod RS za šolstvo.

Motik, D. (2022). Košara – izdelek slovenskega pletarstva. *Vzgoja*, 24(96), 32–33.

Svetina, J. (1990). *Slovenska šola za novo tisočletje: Kam in kako s slovensko šolo*. Didakta.

Učni načrt. Program osnovna šola. Družba. (2011). Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_druzba_OS.pdf

Učni načrt. Program osnovna šola. Spoznavanje okolja. (2011). Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_spoznavanje_okolja_pop.pdf

UNESCO (2002). *Learning to be: A holistic and integrated approach to values education for human development; Core values and the valuing process for developing innovative practices for values education toward international understanding and a culture of peace*. UNESCO: Asia and Pacific Regional Bureau for Education.

Youtube (b.d.). 4. mednarodna konferenca Vzgoja za ljubezen do domovine in države. <https://www.youtube.com/playlist?app=desktop&list=PLhcYiCmzPRQPIpGJ9bHrtD12jrclescJ>